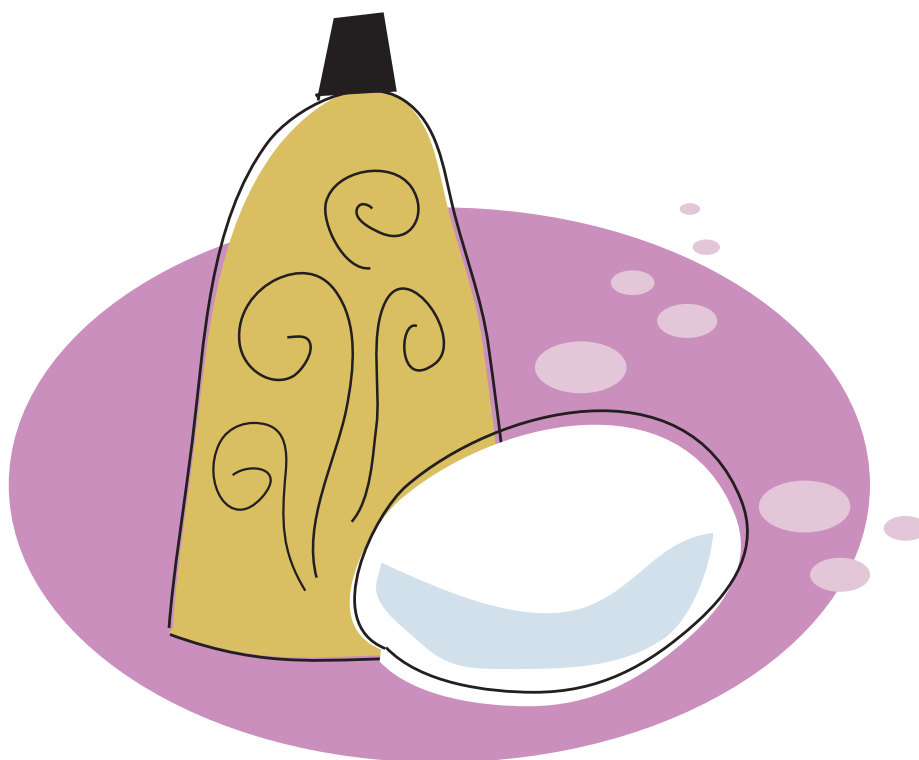

Svanemærkning af

Shampoo, balsam, dusch, flydende og fast sæbe

Version 3.2 • 18. marts 2004 – 31. marts 2010

Nordisk Miljømærkning

Indhold

Hvad er Svanemærket shampoo og sæbe?	3
Hvorfor vælge Svanemærket?	3
Hvad kan Svanemærkes?	3
Hvordan ansøger man?	4
Dokumentation	4
Dokumentation hos ansøgeren/licenshaveren	4
Dokumentation for kemikalier	4
1 Miljø- og sundhedskrav	5
1.1 Generelle krav (gælder alle produkter – også produkter til dyr)	5
1.2 Særlige krav for produkter til dyr	11
1.3 Krav til affaldshåndtering og retursystem	11
1.4 Krav til emballage	11
2 Krav til effektivitet	13
3 Øvrige krav	13
3.1 Myndighedskrav	13
3.2 Miljø- og kvalitetsstyring	13
3.3 Markedsføring	14
4 Analyser og kontrol	14
4.1 Krav til prøvnings-/analyselaboratorium	14
4.2 Efterkontrol	15
Registrering	16
Miljømærkets udformning	16
Kriteriedokumentets gyldighedstid	16
Kommende kriterier	17
Referencer	17

Bilag 1	Markedsføring af miljømærkede produkter, for hvilke der søges licens
Bilag 2	Erklæring
Bilag 3	Beregningseksempel
Bilag 4	Hormonforstyrrende stoffer i henhold til EU's liste
Bilag 5	Parfumestoffer der begrænses
Bilag 6	Rammebetingelser for effektivitetstest

027 Shampoo, balsam, dusch, flydende og fast sæbe, version 3.2, 14.marts 2007

Adresser

Nordisk Ministerråd besluttede i 1989 at indføre en frivillig og positiv miljømærkning i Norden.

Virksomheden ledes af Nordisk Miljømærkenævn, der bl.a. træffer beslutning om, hvilke produktgrupper der kan miljømærkes og kriteriernes endelige udformning. Hvert land har et sekretariat og en styrelse/et nævn, der er ansvarlige for arbejdet. Sekretariaternes adresser er opgivet her:

Danmark

Miljømærkning Danmark
Dansk Standard
Kollegievej 6
DK-2920 Charlottenlund
Telefon +45 72 300 450
Fax +45 72 300 451
E-post: info@ecolabel.dk
www.ecolabel.dk

Sverige

SIS Miljömärkning AB
SE-118 80 Stockholm
Telefon +46 8 55 55 24 00
Fax +46 8 55 55 24 01
E-post: svanen@ecolabel.se
www.ecolabel.se

Norge

Miljømærkning
Tordenskiolds gate 6 B
NO-0160 Oslo
Telefon +47 24 14 46 00
Fax +47 24 14 46 01
E-post: info@ecolabel.no
www.ecolabel.no

Finland

SFS Miljömärkning
Box 116
FI-00241 Helsingfors
Telefon +358 9 149 9331
Fax +358 9 149 93320
E-post: joutsen@sfs.fi
www.ecolabel.fi

Island

Norræn Umhverfismerking á Íslandi
Umhverfisstofnun
Suðurlandsbraut 24
IS-108 Reykjavík
Telefon +354 591 20 00
Fax +354 591 20 20
E-post: audurj@ust.is
www.svanurinn.is

Dette dokument må kun kopieres i sin helhed og uden nogen form for ændring. Citat fra dokumentet kan benyttes ved at nævne kilden, som er Nordisk Miljømærkning.

Hvad er Svanemærket shampoo og sæbe?

Svanemærket shampoo og sæbe tilhører de mindst miljøbelastende produkter inden for deres kategori og der stilles krav til de anvendte kemikaliers klassificering, nedbrydelighed og bioakkumulerbarhed, til anvendelsen af parfume- og farvestoffer, til emballage samt til produkternes effektivitet.

Produkterne udledes til vand efter brug. Egenskaber som biologisk nedbrydelighed, bioakkumulerbarhed og toksicitet i vandigt miljø er dermed væsentlige for alle indholdsstoffer. Dette gælder særlig tensiderne, som er de mængde- og funktionsmæssigt vigtigste stoffer i produkterne.

Shampoo og sæbe er i direkte kontakt med huden. Dette medfører, at de bør indeholde så få hudirriterende, allergifremkaldende eller på anden måde skadelige ingredienser og forureninger som muligt.

Hvorfor vælge Svanemærket?

- Produkterne må anvende Svanen som varemærke i sin markedsføring. Svanemærket holder et højt niveau for kendskab og troværdighed i Norden.
- Svanemærket er en omkostningseffektiv og enkel måde at kommunikere miljøarbejde og miljøengagement til indkøbere og forbrugere.
- Miljøspørgsmål er komplekse og det kan tage lang tid at sætte sig ind i de specifikke emner. Svanemærkning kan ses som en hjælp til dette arbejde.
- Svanemærkning indeholder ikke kun miljøkrav men også kvalitetskrav, da miljø og kvalitet er parametre der går hånd i hånd. Det betyder, at en Svanemærkelicens også kan ses som et kvalitetsstempel.

Hvad kan Svanemærkes?

Flydende og faste kosmetiske produkter (jf. EU's kosmetikdirektiv 76/768/EEC med tilpasninger og ændringer) som hovedsagelig anvendes til at rense eller vaske kroppens hud og hår og som efter brug bortskaffes med vand kan Svanemærkes.

Tillige er flydende og faste produkter til hår med konditionerende funktion, der bortskaffes med vand efter brug inkluderet i produktgruppen.

Endelig kan produkter med samme anvendelse til dyr Svanemærkes. Derimod kan produkter til dyr, der anvendes til utøjsbekæmpelse (f.eks. loppemidler) ikke blive Svanemærket.

Hvordan ansøger man?

Ansøgeren skal gå ud fra ”Regler for miljømærkning af produkter” samt miljømærkekravene i dette dokument.

Hvert krav er markeret med bogstavet K (for krav) samt et tal. Ansøgeren skal indsende den dokumentation, der er angivet (med symbolen ☒) under hvert enkelt krav i kapitel 1, 2 og 3 og en indholdsfortegnelse, der angiver, hvilken dokumentation der tilføjes for hvert enkelt krav.

En vejledning til, hvordan ansøgningen kan opbygges samt et regneark til brug ved udregning af kemikaliekrav kan fås fra Nordisk Miljømærkning (adresserne findes på side 2).

For at et produkt kan blive Svanemærket, skal samtlige krav i dette dokument være opfyldt.

Dokumentation

Dokumentation hos ansøgeren/licenshaveren

Følgende dokumentation skal arkiveres hos licenshaveren i licensperioden og skal kunne fremvises for miljømærkeorganisationen ved efterkontrol på virksomheden og i forbindelse med behandling af ansøgningen:

- Kopi af hele ansøgningen.
- Fakta/beregningsgrundlag for den dokumentation, der er indsendt i forbindelse med behandling af ansøgningen.
- Resultat af kontrol, der gennemføres i forbindelse med produktion af miljømærkede produkter.
- Journaler over planlagte produktionsændringer og uforudsete afvigelser i produktionen.
- Alle reklamationer og klager over de miljømærkede produkter.

Dokumentation for kemikalier

Ved alle dokumentationskrav, hvor der henvises til Nordisk Miljømærknings Kemikalieliste, skal oplysningerne fra Nordisk Miljømærknings gældende Kemikalieliste (jf. 4.1.6) som udgangspunkt anvendes. For stoffer som ikke omfattes af listen kan dokumentationen f.eks. være kopi af testrapport eller litteraturlista.

1 Miljø- og sundhedskrav

Kravet opfyldes?

1.1 Generelle krav (gælder alle produkter – også produkter til dyr)

Test af produktet

K1 Dyretest

Ja ☐ Nej ☐

Det færdige produkt må ikke være testet på dyr inden for 5 år fra ansøgningstidspunktet.

Produkter til dyr må dog gerne være testet med hensyn til effektivitet på den dyreart, som produktet skal anvendes til.

☒ Udfyldt og underskrevet erklæring (bilag 2).

Bilag nr _____

Aktivt indhold (AI)

K2 Beregning af aktivt indhold

Ja ☐ Nej ☐

Aktivt indhold (AI) skal beregnes ud fra fuldstændig recept.

Et beregningseksempel givet i bilag 3.

Med aktivt indhold menes i dette dokument mængden (vægt) af alle organiske stoffer som indgår i produktet, eksklusive ingrediensernes vandindhold. Gnubbemidler/slibemidler i håndrensemidler medregnes dog ikke.

☒ • Teknisk beskrivelse af produktets indhold (fuldstændig recept), herunder også kendte forureninger. Beskrivelsen skal indeholde angivelse af mængder, CAS-nr. og INCI-betegnelser.

Bilag nr _____

• Angivelse af hver enkelt ingrediens funktioner i produktet, det vil sige med hvilket formål ingrediensen er tilsat produktet.

Bilag nr _____

• Sikkerhedsdatablade/produktblade med angivelse af leverandør for alle ingredienser.

Bilag nr _____

• Angivelse af nr. på Nordisk Miljømærknings gældende kemikalieliste (jf. 4.1.6) for alle ingredienser/stoffer som er omfattet af listen.

Bilag nr _____

• Angivelse af alle ingrediensers vandindhold.

Bilag nr _____

• Beregning af gram aktivt indhold per gram produkt.

Bilag nr _____

Krav til indgående stoffer og nedbrydningsprodukter

De følgende krav gælder alle indgående stoffer i alle typer af produkter. Særlige krav gældende for produkter til dyr findes i kapitel 1.2

K3 Klassificering af indgående stoffer

Ja ☐ Nej ☐

Ingen af de indgående stoffer må være klassificeret, herunder reglerne for selvklassificering, som kræftfremkaldende (Carc), mutagent (Mut) eller reproduktionstoksisk (Rep). Ingen af de indgående stoffer må være klassificeret, herunder reglerne for selvklassificering, som sensibiliserende Xi med R42 og/eller R43, se også de særlige regler, der er stillet til parfumestoffer i K15-K18 og K25.

☒ • Sikkerhedsdatablade udfærdiget i henhold til gældende lovgivning for alle indgående ingredienser, der viser ingrediensens klassificering.

Bilag nr _____

• Udfyldt og underskrevet erklæring (bilag 2).

Kravet opfyldes?Ja ☐ Nej ☐**K4 EU's liste over hormonforstyrrende stoffer**

Ingen af de indgående stoffer må findes på EU's liste over hormonforstyrrende stoffer klasse 1 eller 2, (jf. bilag 4).

☒ Udfyldt og underskrevet erklæring (bilag 2).

Tensider**K5 Tensiders nedbrydelighed**Ja ☐ Nej ☐

Alle tensider skal være let nedbrydelige i henhold til afsnit 4.1.1 og anaerobt nedbrydelige i henhold til afsnit 4.1.3.

☒ For hvert enkelt tensid fremlægges dokumentation, med henvisning til Nordisk Miljømærknings kemikalieliste, for at kravene er opfyldt.

Bilag nr _____

K6 LAS, APEO og APDJa ☐ Nej ☐

Lineære alkylsulfonater (LAS), alkylphenoethoxylater (APEO) og alkylphenolderivater (APD) må ikke tilsættes produktet.

☒ Udfyldt og underskrevet erklæring (bilag 2).

Nedbrydelighed**K7 Ikke let nedbrydelige stoffer, aerobt (ILN)**Ja ☐ Nej ☐

Indholdet af organiske stoffer (undtagen tensider) som ikke er let nedbrydelige i henhold til afsnit 4.1.1, må ikke overstige de grænseværdier, der er angivet herunder.

Grænseværdierne gælder også for produkter til dyr.

Gnubbemidler/slibemidler i håndrensemidler skal ikke regnes med.

Shampoo, dusch, flydende sæbe:	15 mg/g Al
Fast sæbe:	10 mg/g Al
Balsam:	30 mg/g Al

☒ • Dokumentation vedr. let nedbrydelighed, med henvisning til Nordisk Miljømærknings kemikalieliste, som viser at kravet opfyldes.

Bilag nr _____

Ved manglende dokumentation regnes stoffet som værende ikke let nedbrydelig.

• Beregning af mængden (mg) af ILN pr. gram Al.

Bilag nr _____

K8 Ikke anaerobt nedbrydelige stoffer (IAN)Ja ☐ Nej ☐

Indholdet af organiske stoffer (undtagen tensider) som ikke er anaerobt nedbrydelige (IAN), må ikke overstige de grænseværdier, der angives herunder.

Grænseværdierne gælder også for produkter til dyr.

Gnubbemidler/slibemidler i håndrensemidler skal ikke regnes med.

Shampoo, dusch, flydende sæbe:	15 mg/g Al
Fast sæbe:	10 mg/g Al
Balsam:	30 mg/g Al

Som IAN regnes alle stoffer, som ikke er anaerobt nedbrydelige i henhold afsnit 4.1.3. Ved manglende dokumentation regnes stoffer som IAN, med mindre de er let nedbrydelige aerobt og samtidig enten

- har lav adsorption ($A < 25\%$) eller høj desorption ($D > 75\%$) i henhold til OECD guideline nr. 106, eller
- ikke er bioakkumulerbare i henhold til afsnit 4.1.5.

- ☒ • Dokumentation i henhold til ovenstående, med henvisning til Nordisk Miljømærknings kemikalieliste, som viser at kravet opfyldes.

Ved manglende dokumentation regnes stoffet som IAN.

- Beregning af mængden (mg) af IAN pr. gram Al.

Kravet opfyldes?

Bilag nr _____

Bilag nr _____

Konserveringsmidler

K9 Kosmetikdirektivet

Konserveringsmidler skal være godkendt i henhold til Kosmetikdirektivets bilag VI.

- ☒ Angivelse af anvendte konserveringsmidler i produkt og råvarer/ ingredienser.

Ja ☐ Nej ☐

Bilag nr _____

K10 Anvendelse af konserveringsmidler

Anvendelse af konserveringsmidler til andet end konserverende formål er ikke tilladt.

- ☒ Udfyldt og underskrevet erklæring (bilag 2).

Ja ☐ Nej ☐

K11 Konserveringsmidlets bioakkumulerbarhed

Konserveringsmiddel tilsat produkt eller råvare må ikke være bioakkumulerbart i henhold til kravene i afsnit 4.1.5.

- ☒ For hvert enkelt konserveringsmiddel fremlægges dokumentation, med henvisning til Nordisk Miljømærknings kemikalieliste, for at kravene er opfyldt.

Ja ☐ Nej ☐

Bilag nr _____

K12 Afspaltning af stoffer fra konserveringsmiddel

Konserveringsmiddel må ikke kunne fraspalte stoffer, der kan klassificeres i henhold til K3 og K4.

- ☒ Se K10.

Ja ☐ Nej ☐

Kompleksdannere

K13 NTA

Nitritotriacetat (NTA, cas-nr. 139-13-9) må ikke tilsættes produktet.

- ☒ Udfyldt og underskrevet erklæring (bilag 2).

Ja ☐ Nej ☐

K14 EDTA og fosfonat

Ethylendiamintetraacetat (EDTA) og salte heraf (f.eks. cas-nr. 64-02-8) samt fosfonater må kun tilsættes fast sæbe, og den samlede tilsatte mængde må maksimalt udgøre 0,6 mg/g Al.

- ☒ • Udfyldt og underskrevet erklæring (bilag 2).
• Beregning af mængden (mg) af EDTA og fosfonater pr. gram Al.

Ja ☐ Nej ☐

Bilag nr _____

Parfume

Kravet opfyldes?

K15 IFRA

Parfume skal være anvendt i overensstemmelse med »Code of Practice« udarbejdet af International Fragrance Association (IFRA).

IFRA's guidelines kan findes på www.ifraorg.org/guidelines.asp

- ☐ Erklæring fra parfumeproducenten om at IFRA's retningslinier er fulgt (med angivelse af i hvilken koncentration parfumen må anvendes i produktet, hvis en sådan koncentration fremgår af IFRA's retningslinier).

Ja ☐ Nej ☐

Bilag nr _____

K16 Parfume i produkter til spædbørn/babyer

Parfume må ikke tilsættes produkter, der bruges til spædbørn og/eller babyer.

- ☐ Etiket

Ja ☐ Nej ☐

Bilag nr _____

K17 Moskusxylen og moskusketon

Moskusxylen (cas-nr. 81-15-2) og moskusketon (cas-nr. 81-14-1) må ikke indgå i produktet.

- ☐ Udfyldt og underskrevet erklæring (bilag 2).

Ja ☐ Nej ☐

K18 Koncentrationer af parfumestoffer

Parfumestoffer, der er klassificeret R43 eller parfumestoffer, der findes i bilag 5, må højst indgå i produktet i mængder under end 0,01% (100 ppm).

Parfumestoffer, der er klassificeret R43 eller parfumestoffer, der findes i bilag 5, kan indgå i parfumeblandingen i mængder under 1%; dog må den totale mængde af parfumestoffer klassificeret R43 eller parfumestoffer, der findes i bilag 5, ikke overstige 5% af parfumeblandingen.

- ☐ • Udfyldt og underskrevet erklæring (bilag 2).
• Redegørelse for produktets indhold af parfumestoffer angivet i bilag 5.

Ja ☐ Nej ☐

Bilag nr _____

Farver

K19 Kosmetikdirektivet

Farvestoffer skal være godkendte i henhold til Kosmetikdirektivets bilag IV.

- ☐ • Liste over tilsatte farvestoffer med CI-nr. alternativt E-nummer.
• Udfyldt og underskrevet bilag 2

Ja ☐ Nej ☐

Bilag nr _____

K20 Organiske farvestoffer

Organiske farvestoffer må ikke være bioakkumulerbare i henhold til afsnit 4.1.5.

For farver godkendt til levnedsmidler er dokumentation for manglende bioakkumulerbarhed ikke nødvendig.

- ☐ For hvert enkelt farvestof fremlægges dokumentation, med henvisning til Nordisk Miljømærknings kemikalieliste, for at kravene er opfyldt.

Ja ☐ Nej ☐

Bilag nr _____

pH-regulatorer

K21 pH-regulatorer

Borsyre, borater og perborater må ikke tilsættes produktet.

- ☐ Udfyldt og underskrevet erklæring (bilag 2).

Ja ☐ Nej ☐

Enzymer

Kravet opfyldes?

K22 Enzymer

Ja ☐ Nej ☐

Enzymer undtages krav om klassificering som sensibiliserende med R42. Enzymer skal være i form af et ikke støvende granulat eller flydende.

☒ Erklæring fra enzymproducent eller oplysninger fra sikkerhedsdatablad.

Giftighed og nedbrydelighed

K23 Beregning af giftigheds- og nedbrydelighedspoint (GN)/ Critical Dilution Volume (CDV_(akut))

Ja ☐ Nej ☐

Summen af produktets giftigheds- og nedbrydelighedspoint (GN) eller critical dilution volume (CDV_(akut)), må ikke overstige de grænseværdier, som angives herunder:

Produkttype	GN	CDV _(akut)
Shampoo, dusch, flydende sæbe:	350 l/g AI	17.500 l/g AI
Fast sæbe:	85 l/g AI	6.000 l/g AI
Balsam:	600 l/g AI	20.000 l/g AI

Grænseværdierne gælder også for produkter til dyr. Beregningen af giftigheds- og nedbrydelighedspoint (GN) og CDV_(akut) er baseret på oplysninger om de enkelte stoffers giftighed og nedbrydelighed i vandmiljø. GN og CDV_(akut) udtrykkes i liter/g AI og beregnes for hvert enkelt stof efter følgende formler:

$$GN = NF \times \text{Mængde (mg) af stoffet pr. g AI} \times \frac{SF}{ToxI}$$

$$CDV_{(akut)} = DF \times \text{Mængde (mg) af stoffet pr. g AI} / TF_{(akut)}$$

Oplysninger om NF (nedbrydningsfaktor), SF (sikkerhedsfaktor) og ToxI (toksicitets-indeks) skal som udgangspunkt hentes fra Nordisk Miljømærknings gældende kemikalieliste. Oplysninger om DF (degradation factor) og TF_(akut) (akut toxicity factor) hentes som udgangspunkt fra DID-listen dateret januar 2007 eller senere versioner. For stoffer som ikke omfattes af listerne bestemmes faktorerne som følger:

NF sættes til:

- 1 for organiske stoffer som er let nedbrydelige i henhold til afsnit 4.1.1.
- 5 for organiske stoffer som er potentielt (ultimate) biologisk nedbrydelige i henhold til afsnit i 4.1.2.
- 10 for øvrige stoffer (organiske og uorganiske).

ToxI fastsættes i henhold til afsnit 4.1.4.

SF bestemmes af hvor mange organismegrupper (fisk, dafnie, alger) som det findes toksicitetsdata (i henhold til afsnit 4.1.4) for. SF sættes til:

- 1 for stoffer for hvilke der foreligger toksicitetsdata for alle tre organismegrupper.
- 5 for stoffer for hvilke der foreligger toksicitetsdata for to organismegrupper.
- 10 for stoffer for hvilke der kun foreligger toksicitetsdata for en organismegruppe.

Hvis der foreligger videnskabelig dokumentation, som med rimelig sikkerhed viser, at den mest følsomme organisme er testet, kan sikkerhedsfaktoren sættes til 1, selvom der ikke foreligger toksicitetsdata for alle tre organismegrupper.

DF sættes til (se i øvrigt DID-listen part B for detaljer):

- 0,05 for organiske stoffer, der er let nedbrydelige i henhold til afsnit 4.1.1.
- 0,15 for organiske stoffer, der er let nedbrydelige i henhold til afsnit 4.1.1, men hvor 10-dages vinduet ikke er opfyldt (tensider undtaget).
- 0,5 for organiske stoffer, der er potentielt nedbrydelige i henhold til afsnit 4.1.2.
- 1,0 for organiske stoffer, der er persistente.

TF_(akut) bestemmes således (se i øvrigt DID-listen part B for detaljer):

$$TF_{(akut)} = \text{toksicitet} / SF_{(akut)}$$

Hvor toksiciteten er den lavest fundne akutte LC₅₀/EC₅₀/IC₅₀-værdi og SF_(akut) bestemmes ud fra det følgende:

- 1.000 for stoffer for hvilke der foreligger akutte toksicitetsdata for alle tre organismegrupper.
- 5.000 for stoffer for hvilke der foreligger akutte toksicitetsdata for to organismegrupper.
- 10.000 for stoffer for hvilke der foreligger akutte toksicitetsdata for én organismegruppe.

Giftigheds- og nedbrydelighedspoint/critical dilution volume for alle indgående stoffer summeres.

Et beregningseksempel for GN er givet i bilag 3.

- For hvert enkelt stof fremlægges data vedr. nedbrydelighed og toksicitet i henhold til kravene i afsnit 4.1.1, 4.1.2 og 4.1.4. Dokumentationen skal som udgangspunkt være henvisning til Nordisk Miljømærknings gældende kemikalieliste.
- Beregning af GN/CDV_(akut) for alle indgående stoffer og det samlede produkt (summen af stoffernes GN/CDV_(akut)).

Bilag nr _____

Bilag nr _____

1.2 Særlige krav for produkter til dyr

Kravet opfyldes?

K24 Klassificering af produkter

Ja ☐ Nej ☐

Produkter til dyr må ikke være klassificeret miljøfarligt, meget giftigt (Tx), giftigt (T), ætsende (C), sundhedsskadeligt (Xn), lokalirriterende (Xi), kræftfremkaldende (Carc), mutagent (Mut) eller reproduktionstoksisk (Rep).

Klassificeringen gælder i henhold til Stofdirektivet 67/548/EEC og Præparatdirektivet 1999/45/EC med senere ændringer og tilpasninger samt i henhold til de særregler og stoflister som gælder i hvert nordisk land.

☒ Sikkerhedsdatablad der viser redegørelse for produktets klassificering.

Bilag nr _____

Hvis sikkerhedsdatablad ikke er lavet, skal en anden redegørelse i henhold til regler om klassificering i Stofdirektivet 67/548/EEC og Præparatdirektivet 1999/45/EC med senere ændringer og tilpasninger fremvises.

K25 Parfume i produkter til dyr

Ja ☐ Nej ☐

Parfume må ikke indgå i produkter til dyr.

☒ Udfyldt og underskrevet erklæring (bilag 2).

K26 Farvestoffer i produkter til dyr

Ja ☐ Nej ☐

Farvestoffer må ikke indgå i produkter til dyr.

☒ Se K25.

1.3 Krav til affaldshåndtering og retursystem

K27 Retursystem for produkter og emballage

Ja ☐ Nej ☐

Relevante nationale regler, love og/eller brancheaftaler vedrørende retursystemer for produkter og emballage skal opfyldes i de nordiske lande, hvor de miljømærkede produkter markedsføres.

☒ Erklæring fra ansøgeren vedrørende tilslutning til eksisterende aftaler om genanvendelse/tilbagetagning.

Bilag nr _____

1.4 Krav til emballage

K28 Specificering af emballage

Ja ☐ Nej ☐

Produktets emballage skal specificeres mht. materiale og vægt.

☒ Specifikation af emballage.

Bilag nr _____

K29 Beregning af produktets vægt/indhold-forhold (VIF)

Ja ☐ Nej ☐

Produktets emballage skal have et vægt/indhold-forhold mindre end den grænse, der er angivet herunder:

$VIF < 0,30 \text{ g/g (*)}$

() For produkter, hvor emballagen skal indsættes direkte i et dispensersystem, skal vægt/indhold-forholdet være mindre end 0,40 g/g.*

Vægt/indhold-forholdet er defineret som vægten af den mængde emballage, der emballerer produktet plus vægten af den mængde emballage, der ikke er genanvendt, sat i forhold til vægten af produktet gange det antal gange emballagen emballerer produktet (én gang med mindre der er tale om refill systemer). Dette kan også udtrykkes på følgende måde:

$$VIF = \sum ((V_i + N_i) / (D_i \times r)) \quad \text{hvor:}$$

V_i = Vægten (gram) af emballage-komponent i (primær-, gruppe- eller transportemballage) inklusive evt. etiket.

N_i = Vægten (gram) af ikke-genvundet materiale i emballagekomponent i (primær-, gruppe- eller transportemballage). Hvis andelen af genvundet materiale i emballagekomponenten er 0% er $N_i = V_i$.

Emballagemateriale anses for at være genvundet, hvis dets råvare indsamles fra emballageproducenten, distributionsleddet eller konsumentleddet. Hvis råvaren er industriaffald fra materialeproducentens egen produktion, anses materialet ikke for at være genvundet.

D_i = gram produkt som emballagekomponent i emballerer.

r = Returtallet, dvs. det antal gange emballagekomponent i anvendes til samme formål gennem et retur- eller refill-system ($r=1$ hvis emballagen ikke genbruges til samme formål).

Hvis emballagen anvendes til samme formål flere gange sættes returtallet til 20 for plast og 10 for pap, med mindre ansøgeren kan dokumentere højere returtal.

Et beregningseksempel er givet i bilag 3.

- Kontrolvejning af primæremballage.
- Beregning af VIF.

Kravet opfyldes?

Bilag nr _____

Bilag nr _____

K30 Chloreret materiale

Emballage (inklusive etiketter) som indeholder PVC eller plast baseret på andre typer chloreret materiale, må ikke benyttes.

Udfyldt og underskrevet erklæring (bilag 2).

Ja ☐ Nej ☐

K31 Mærkning af emballage

For at lette identifikation ved eventuel genvinding skal primæremballage af plast være mærket i henhold til DIN 6120, del 2 eller tilsvarende.

Kapsler og pumper er dog undtaget dette krav.

- Emballageprøve
- Udfyldt og underskrevet bilag 2

Ja ☐ Nej ☐

Bilag nr _____

K32 Doseringsanordning

Emballagen skal udformes så korrekt dosering lettes, for eksempel ved at åbningen ikke er for stor.

Beskrivelse af doseringsanordning.

Ja ☐ Nej ☐

Bilag nr _____

2 Krav til effektivitet

Kravet opfyldes?

K33 Effektivitet

Ja ☐ Nej ☐

Produkterne skal have en tilfredsstillende effektivitet sammenlignet med eksisterende produkter på markedet.

- ☒ Forbrugertest eller anden form for test, der dokumenterer tilfredsstillende effektivitet (konklusion, beskrivelse af testmetode og testresultater). Dokumentation for dette kan eventuelt udformes som foreslået i bilag 6.

Bilag nr _____

3 Øvrige krav

3.1 Myndighedskrav

K34 Myndighedskrav til sikkerhed, arbejdsmiljø og ydre miljø

Ja ☐ Nej ☐

Indehaveren af miljømærkelicensen er ansvarlig for, at gældende bestemmelser om sikkerhed, arbejdsmiljø, miljølovgivning samt anlægsspecifikke vilkår/betingelser følges i de respektive produktionslande ved fremstilling af miljømærkede produkter.

- ☒ Underskrevet ansøgningsblanket.

Bilag nr _____

3.2 Miljø- og kvalitetsstyring

K35 Miljø- og kvalitetsstyring

Ja ☐ Nej ☐

Producenten af miljømærkede produkter skal selv eller via forhandler/importør have dokumenterede rutiner og instruktioner, der sikrer følgende:

- at kravene i miljømærkekriterierne efterleves,
- at kravene er kontrollerbare i licensens gyldighedstid,
- at kvalitetsniveauet for funktion og ydeevne for de produkter, der omfattes af licensen, overholdes,
- at der findes en organisationsstruktur, der kan garantere, at kravene i miljømærkekriterierne efterleves,
- at der findes en kontaktperson til miljømærkeorganisationen.

- ☒ Redegørelse for, hvordan kravene til miljømærkning følges op, dokumenteres og rapporteres i den daglige produktion, det vil sige:
- a) organisation, kvalitetsansvarlig, kontaktperson og andre ansvarlige personer samt disses ansvarsområder,
 - b) overvågningsrutiner og journalføring,
 - c) interne rutiner for behandling og rapportering af uforudsete afvigelser relateret til miljømærkekrav,
 - d) interne rutiner for dokumentation og rapportering af planlagte produktionsændringer af det miljømærkede produkt,
 - e) kontaktpersonens rutiner for rapportering af punkterne c) og d) ovenfor til miljømærkeorganisationen (eksterne rutiner for rapportering til miljømærkeorganisationen),
 - f) rutiner for dokumentation, rapportering og håndtering af reklamationer/klager over de miljømærkede produkter,
 - g) rutiner for sporbarhed af miljømærkede produkter i produktionen.

Bilag nr _____

Licenshaveren skal have miljømærkeorganisationens skriftlige godkendelse, før der gennemføres ændringer, som kan have betydning for, om kravene i kriteriedokumentet kan overholdes.

3.3 Markedsføring

Kravet opfyldes?

K36 Markedsføring

Ja ☐ Nej ☐

Markedsføring af miljømærkede produkter skal ske i overensstemmelse med "Regler for nordisk miljømærkning af produkter".

☒ Udfyldt og underskrevet erklæring (bilag 1).

Bilag nr _____

4 Analyser og kontrol

4.1 Krav til prøvnings-/analyiselaboratorium

Prøvetagning skal udføres på en kvalificeret måde. Prøvnings-/analyiselaboratoriet skal være upartisk og kompetent. Rådata skal være tilgængelige for kontrol fra Nordisk Miljømærkning i licensens gyldighedstid.

Prøvnings-/analyiselaboratoriet skal opfylde de generelle krav i overensstemmelse med standarden EN 45001/DS/EN/ISO/IEC 17025 eller være et officielt GLP-godkendt analyiselaboratorium. Ansøgeren skal stå for dokumentation og analyseomkostninger.

Producentens prøvnings-/analyiselaboratorium kan godkendes til at gennemføre analyser og test, hvis producenten har et kvalitetssystem, hvor prøvetagning og analyser indgår.

4.1.1 Let biologisk nedbrydelighed, aerobt

For let biologisk nedbrydelighed benyttes testmetode nr. 301 (A til F) i OECD guideline for testing of chemicals (ISBN 92-64-1222144) eller andre tilsvarende testmetoder.

4.1.2 Potentiel (ultimate) nedbrydelighed, aerobt

For potentiel (ultimate) nedbrydelighed benyttes testmetode nr. 302 (A til C) i OECD guideline for testing of chemicals eller andre tilsvarende testmetoder.

4.1.3 Biologisk nedbrydelighed, anaerobt

For anaerob nedbrydelighed benyttes ISO 11734, ECOTOC nr. 28 (juni 1988) eller tilsvarende testmetoder. Kravet er minimum 60% nedbrydelighed under anaerobe forhold.

4.1.4 Akut akvatisk toksicitet

For akut akvatisk toksicitet benyttes testmetode nr. 201, 202 og 203 i OECD guideline for testing of chemicals (ISBN 92-64-1222144) eller andre tilsvarende testmetoder.

For tensider kræves toksicitetsdata for mindst to organisme-grupper (fisk, dafnie, alger). For andre stoffer kan toksicitetsdata for kun en art accepteres. ToxI (toksicitetsindeks) skal som udgangspunkt hentes fra Nordisk Miljømærknings gældende kemikalieliste (jf. 4.1.6). For stoffer som ikke omfattes af listen bestemmes ToxI som den laveste $LC_{50}/EC_{50}/IC_{50}$ (mg/liter). ToxI skal ikke sættes højere end 300 mg/liter.

4.1.5 Bioakkumulerbarhed

Hvis ikke andet er påvist vurderes stoffer at være bioakkumulerbare, hvis $\log K_{ow} \geq 3$ i henhold til OECD testanvisninger 107 eller 117 eller tilsvarende. Et sådant stofs biologiske akkumulerbarhed kan testes på fisk i henhold til OECD's testanvisninger 305 A-E. Hvis stoffets biologiske koncentrationsfaktor (BCF) er ≥ 100 anses stoffet at være bioakkumulerbart, og hvis $BCF < 100$ anses stoffet at være ikke-bioakkumulerbart.

Vær opmærksom på, at OECD-anvisningerne angiver en højere BCF, men Nordisk Miljømærkning har valgt at følge den linie, der er lagt i EU, jf. afsnittet i sin helhed.

Oplysninger om $\log K_{ow}$ skal som udgangspunkt hentes fra Nordisk Miljømærknings gældende kemikalieliste (jf. 4.1.6).

OECD testanvisning 107 er ikke anvendelig for overfladeaktive stoffer som har både fedt- og vandopløselige egenskaber. For sådanne stoffer må det vises med stor grad af sikkerhed ud fra dagens viden, at stofferne og deres nedbrydningsprodukter ikke udgør nogen langtidsfare for organismer i vandmiljøet.

4.1.6 Kemikalielisten

Den separate kemikalieliste kan rekvireres hos miljømærkeorganisationen. For disse kriterier gælder version 2.4 vedtaget 10. juni 2002 eller senere versioner.

4.2 Efterkontrol

Produkter med miljømærkelicens kan i forbindelse med efterkontrol kontrolleres på miljømærkeorganisationens initiativ. En sådan kontrol kan udføres på mange forskellige måder. Blandt andet kan udtages en prøve til analyse i form af en stikprøve blandt produkter, der er i handelen, hvorefter prøven analyseres af et upartisk testinstitut. I dette tilfælde afholder licenshaveren selv udgifterne til en sådan kontrol, hvis produkterne ikke svarer til de oplysninger, der ligger til grund for miljømærkelicensen.

Registrering

Ved registrering af licensen i et andet deltagende nordisk land skal følgende dokumenteres af ansøgeren og kontrolleres af miljømærkeorganisationen:

- ansøgningsblanket til registrering,
- kopi af licens,
- kopi af etiket eller emballage,
- bekræftelse på at indhold og emballage er identisk med oplysninger givet ved licenstildeling,
- bekræftelse på eventuelt medlemskab i returordning.

Miljømærkets udformning

Se ”Regler for nordisk miljømærkning af produkter” for mere detaljerede oplysninger om miljømærkets udformning. Miljømærket og det tildelte licensnummer (anført med 000-000) skal udformes på følgende måde:

Miljømærket skal placeres på emballagen og/eller produktet.

Kriteriedokumentets gyldighedstid

Dette kriteriedokument er fastsat af Nordisk Miljømærkenævn den 18. marts 2004 og gælder til og med den 2. maj 2008.

I gyldighedstiden kan Nordisk Miljømærkenævn træffe beslutning om justeringer, tydeliggørelser og/eller forlængelser af kriterierne, hvorefter en ny version udgives. Dette medfører normalt ingen omvurdering af bevilgede licenser.

På det nordisk nævnsmøde 15 december 2004 blev det vedtaget at ændre på kravet til parfumestoffer. Ændringen påvirkede krav K18 og medførte kriteri-version 3.1.

På det nordiske nævnsmøde 14. marts 2007 blev det vedtaget at tilføje en alternativ mulighed for at dokumentere produktets samlede miljøpåvirkning udtrykt ved critical dilution volume (CDV(akut)). Dette alternativ er skrevet

ind i K23. Kriterierne blev ved samme lejlighed forlænget med 2 år, så kriterierne udløber 31. marts 2010. Dette resulterede i kriterieversion 3.2 som gælder til og med den 31. marts 2010.

Senest 12 måneder før kriterieversionen udløber skal Nordisk Miljømærkenævnet meddele, hvilke kriterier der gælder derefter.

Kommende kriterier

I kommende kriterier vil følgende krav blive vurderet:

- Nødvendighed af krav til mærkning af plastemballage.
- Krav om bioakkumulerbarhed i flere ingrediensgrupper.
- Krav sat i relation til krav til kosmetiske produkter.
- Kravniveauer i relation til ny viden (f.eks. nedbrydelighed af farver).
- Gennemgå krav til parfume særligt med henblik på forbud i produkter til børn og forbud mod parfumestofferne i bilag 5.
- Oplysning om produktionsdato på produktet.

Referencer

Kosmetikdirektivet, 76/768/EEC med tilpasninger

Stofdirektivet 67/548/EEC og Præparatdirektivet 1999/45/EC med tilpasninger

EU's liste over hormonforstyrrende stoffer, Towards Establishment of a priority list of substances for further evaluation of their role in endocrine disruption, appendix 13 M0355008/1786Q/10/11/00, European Commission DG ENV, BKH Consulting Engineers, Delft, The Netherlands

Bilag 1 – Markedsføring af miljømærkede produkter

Vi bekræfter hermed, at vi er bekendt med reglerne for anvendelse af det nordiske miljømærke som beskrevet i ”Regler for nordisk miljømærkning af produkter”.

Vi erklærer hermed, at markedsføringen gennemføres i overensstemmelse med disse regler.

Vi bekræfter endvidere, at vi er bekendte med indholdet i kriteriedokumentet for miljømærkning af shampoo, balsam, dusch, flydende og fast sæbe herunder produkter til dyr.

Vi erklærer, at de personer i vores virksomhed, der markedsfører produkterne, skal informeres om kriterierne for miljømærkning af shampoo, balsam, dusch, flydende og fast sæbe samt ”Regler for nordisk miljømærkning af produkter”.

Sted/dato

Virksomhed

Kontaktperson

Telefon

Markedsføringsansvarlig

Telefon

Ved personaleudskiftning skal en ny bekræftelse indsendes til Nordisk Miljømærkning..

Bilag 2 – Erklæring

Til brug i forbindelse med ansøgning om miljømærkning af shampoo, balsam, dusch, flydende og fast sæbe og tilsvarende produkter til dyr.

Produktets navn: _____

Produkttype:

☐ Shampoo	☐ Balsam
☐ Dusch	☐ Flydende sæbe
☐ Fast sæbe	☐ Håndrens
☐ Produkt til dyr	

Er produktet testet på dyr inden for 5 år?	Ja ☐	Nej ☐
Er produktet tilsat hormonforstyrrende, sensibiliserende, kræftfremkaldende, mutagene eller reproduktionstoksiske stoffer?	Ja ☐	Nej ☐
Er produktet tilsat LAS, APEO eller APD?	Ja ☐	Nej ☐
Er konserveringsmidlet godkendt i Kosmetikdirektivets bilag VI?	Ja ☐	Nej ☐
Er konserveringsmidlet kun tilsat med konserverende formål?	Ja ☐	Nej ☐
Kan konserveringsmidlet afspalte stoffer, der klassificeres med sætninger nævnt under K3 eller K4?	Ja ☐	Nej ☐
Er produktet tilsat NTA?	Ja ☐	Nej ☐
Er produktet tilsat EDTA og/eller fosfonater?	Ja ☐	Nej ☐
Er produktet tilsat parfume?	Ja ☐	Nej ☐
Er produktet tilsat moskusxylen eller moskusketon?	Ja ☐	Nej ☐
Er produktet tilsat parfumer angivet i bilag 5?	Ja ☐	Nej ☐
Er produktet tilsat farve?	Ja ☐	Nej ☐
Er farven godkendt i Kosmetikdirektivets bilag IV?	Ja ☐	Nej ☐
Er produktet tilsat borsyre, borater eller perborater?	Ja ☐	Nej ☐
Indeholder emballagen (inklusive etiketter) PVC eller plast baseret på andre typer chloreret materiale?	Ja ☐	Nej ☐
Er primæremballage af plast mærket i henhold til DIN6120, del 2 eller tilsvarende (kapsler og pumper undtaget)?	Ja ☐	Nej ☐

Dato:

Firmanavn:

Ansvarlig underskrift

Gentag med blokbogstaver.

Bilag 3 – Beregningseksempel

Det følgende eksempel har udelukkende til formål at give mulighed for at kontrollere forståelsen af kriteriernes beregningsregler.

Nedenfor er vist en recept for et konstrueret produkt, mængden af de enkelte ingredienser i procent, beregning af AI, ingrediensernes nr. i kemikalielisten (jf. 4.1.6), samt beregning af GN.

Sammensætning	%	AI i %	g/g AI	K-nr.	ToxI	SF	NF	GN
Ammonium Lauryl Sulfate (30%)	21	6,3	0,414	6	5	1	1	82,9
Sodium Lauryl Ether Sulfate (27%)	18	4,9	0,322	7	2,5	1	1	128,9
Cocamidopropyl Betaine (30%)	1	0,3	0,020	51	2,5	1	1	7,9
Propylene Glycol	2,5	2,5	0,164	152	300	1	1	0,5
Sorbic Acid	0,02	0,02	0,001	litt.ref.*	300	10	1	0,0
Sodium Chloride	0,5	uorg.	0,033	123	1000	1	10	0,3
Parfum	0,2	0,2	0,013	132	2,5	1	10	52,6
Citric Acid	1	1	0,066	105	100	1	1	0,7
Vand	56							
Totalt	100	15,2	1,033					274

* ingrediensen står ikke på kemikalielisten og ansøger henviser til litteraturreferencer.

I eksemplet er AI 15,2% svarende til 0,152 g pr. g produkt.

GN er beregnet til 274 l/g AI.

Emballage

Nedenfor er VIF beregnet til 0,18 g/g

	vægt (g)	Vi	Ni	Di	t	VIF
Indhold pr. flaske	300					
Vægt af flaske (0% genvundet)	22	22	22	300	1	0,15
Antal flasker pr. kasse	12					
Vægt af kasse (80% genvundet)	100	100	20	3600	1	0,03
Antal kasser pr. palle	50					
Vægt af folie (0% genvundet)	30	30	30	180000	1	0,00
Totalt						0,18

Bilag 4 – Hormonforstyrrende stoffer i henhold til EU's liste

Nedenstående er en gengivelse af de stoffer, der regnes for hormonforstyrrende i henhold til EU's liste over hormonforstyrrende stoffer klasse 1 og 2, og som findes på INCI-listen. EU's liste og INCI-listen er sammenholdt med cas-nr. og ved overensstemmelse er stoffet at finde herunder. Listen kan derfor ikke siges at være udtømmende, og det er producentens ansvar at erklære korrekt på bilag 2. Dette bilag er udelukkende ment som en hjælp ved ansøgningsprocessen.

Da EU's liste er en fleksibel liste, kan det forekomme, at listen udvides med nye stoffer i kriteriernes levetid. Eventuelt nye stoffer er ligeledes omfattet af dette bilag. Se K4.

Kategori 1	Cas-nr.	Kategori 2	Cas-nr.
Styrene	100-42-5	4-chloro-3-methylphenol (Chlorocresol)	59-50-7
Butylbenzylphthalate (BBP)	85-68-7	Diisodecyl phthalate	26761-40-0
Di-(2-ethylhexyl)phthalate (DEHP)	117-81-7	Diisononyl phthalate = 1,2-Benzene-dicarboxylic acid, diisononyl ester (DINP)	28553-12-0
Di-n-butylphthalate (DBP)	84-74-2	o-phenylphenol (Biphenyl-2-ol)	90-43-7
2,2-bis(4-hydroxyphenyl)propane = Bisphenol A	80-05-7		
Resorcinol	108-46-3		

Bilag 5 – Parfumestoffer der begrænses

Følgende parfumestoffer må ikke indgå i produktet i koncentrationer større end 0,01%.

Navn	Cas-nr.
Amyl cinnamal	122-40-7
Benzyl alcohol	100-51-6
Cinnamyl alcohol	104-54-1
Citral	5392-40-5
Eugenol	97-53-0
Hydroxycitronellal	107-75-5
Isoeugenol	97-54-1
Amylcinnamyl alcohol	101-85-9
Benzyl salicylat	118-58-1
Coumarin	91-64-5
Geraniol	106-24-1
Hydroxymethylpentylcyclohexenecarboxaldehyd (Methyl heptine carbonate)	31906-04-4
Anisyl alcohol	105-13-5
Benzyl cinnamat	103-41-3
Farnesol	4602-84-0
2-(4-tert-butylbenzyl)-propionaldehyd (Lilial)	80-54-6
Linalool	78-70-6
Benzyl benzoate	120-51-4
Citronellol	106-22-9
Hexyl cinnamaldehyd	101-86-0
Methyl heptin carbonat	111-12-6
3-methyl-4-(2,6,6-trimethyl-2-cyclohexen-1-yl)-3-buten-2-on (γ-Methylione)	127-51-5
Egemosekstrakt (Oak moss)	90028-68-5
Træmosekstrakt (Tree moss)	90028-67-4

Bilag 6 – Rammebetingelser for effektivitetstest

Disse rammebetingelser kan anvendes som dokumentation for produktets effektivitet. Det er dog kun ment som vejledning og forslag og egne test accepteres.

Forbrugertest

En forbrugertest bør indeholde mindst 10 testpersoner. Forbrugerne bliver spurgt om deres tilfredshed med produktet sammenlignet med det, de normalt anvender. Spørgsmål til testpersonerne kan udformes som angivet herunder:

1. Hvordan er produktets funktion i forhold til det, som normalt anvendes?
2. Hvordan er produktet at dosere i forhold til det, som normalt anvendes?
3. Hvordan er produktet at fordele på kroppen/i håret i forhold til det, som normalt anvendes?

Mindst 8 af testpersonerne skal være mindst lige så tilfredse med produktet, som det de normalt anvender.